

MENICE

Aleksandar Pavlović

PREDAVANJA IZ POSLOVNE MATEMATIKE

April 7, 2013

Menica (eng. Promissory note) je papir od vrednosti. Svi bitni elementi menice i način postupanja strogo su regulisani zakonom.

Menica (eng. Promissory note) je papir od vrednosti. Svi bitni elementi menice i način postupanja strogo su regulisani zakonom.

U praksi ima tri osnovne funkcije:

- instrument plaćanja;
- instrument obezbeđenja plaćanja;
- kreditni instrument.

Trasirana menica

Trasirana menica sadrži (član 1):

- označenje da je menica, napisano u samom slogu isprave, na jeziku na kome je ona sastavljena;
- безусловni uput da se plati određena svota novca;
- ime onoga koji treba da plati (trasat);
- označenje dospelosti;
- mesto gde plaćanje treba da se izvrši;
- ime onoga kome se ili po čijoj naredbi mora platiti (remitent);
- označenje dana i mesta izdanja menice;
- potpis onoga koji je menicu izdao (trasant).

Sopstvena menica

Sopstvena menica sadrži (član 107):

- označenje da je menica, uneto u sam slog isprave na jeziku na kome je ona sastavljena;
- bezuslovno obećanje da će se određena svota novca platiti;
- označenje dospelosti;
- mesto gde se plaćanje treba da izvrši;
- ime onoga kome se ili po čijoj se naredbi mora platiti;
- označenje dana i mesta gde je sopstvena menica izdata;
- potpis onoga koji menicu izdaje (izdavalac).

РЕПУБЛИКА СРБИЈА

У ..... 20 .....

(месец) (данак) (година) (месец)

ПЛАТИТЕ ЗА ОВУ ..... МЕНИЦУ

(износ)

ПО НАРЕДБИ ..... ИЗНОС ОД

ВРЕДНОСТ ПРИМЉЕНА ..... И СТАВИТЕ ИСТУ У РАЧУН ..... ИЗВЕШТАЈ

ТРАСАТУ .....

ПЛАЋАЊЕ .....

СЕРИЈА
AA 3185497

ИЗДАЈЕ НАРОДНА БАНКА СРБИЈЕ

Српска Народна Банка
Београд

Pečat i potpis ne smeju da pređu liniju bordure menice (crvena linija na slici)

Nominalna vrednost menice

Svota novca koja je bezuslovno obećana da će se platiti na datum koji označava dospelost (datum dospeća) u sebi sadrži i kamatu.

Nominalna vrednost menice

Svota novca koja je bezuslovno obećana da će se platiti na datum koji označava dospelost (datum dospeća) u sebi sadrži i kamatu.

Tu svotu nazivaćemo **nominalna vrednost menice**.

Nominalna vrednost menice

Svota novca koja je bezuslovno obećana da će se platiti na datum koji označava dospelost (datum dospeća) u sebi sadrži i kamatu.

Tu svotu nazivaćemo **nominalna vrednost menice**.

Menica u kojoj nije označen datum dospeća smatra se kao menica po videnju.

Tada nominalna vrednost ne mora biti fiksirana, a na takvoj menici mora se naznačiti kamatna stopa. Ako se to ne učini, odredba o kamati smatra se kao da nije napisana. Kamata teče od dana izdanja menice ako nije drukčije označeno.

Nominalna vrednost menice

Svota novca koja je bezuslovno obećana da će se platiti na datum koji označava dospelost (datum dospeća) u sebi sadrži i kamatu.

Tu svotu nazivaćemo **nominalna vrednost menice**.

Menica u kojoj nije označen datum dospeća smatra se kao menica po viđenju.

Tada nominalna vrednost ne mora biti fiksirana, a na takvoj menici mora se naznačiti kamatna stopa. Ako se to ne učini, odredba o kamati smatra se kao da nije napisana. Kamata teče od dana izdanja menice ako nije drukčije označeno.

Ako dužnik kojim slučajem ne isplati na dan dospeća (plus dva radna dana) nominalni iznos menice, dolazi do prinudnog naplaćivanja menice, koje se naziva **protest**.

Indosament

Svaka menica se može preneti na treće lice, koje se naziva **indosator**. Taj prenos se naziva **indosament**, a samo prenošenje se naziva indosiranje.

Indosament

Svaka menica se može preneti na treće lice, koje se naziva **indosator**. Taj prenos se naziva **indosament**, a samo prenošenje se naziva indosiranje.

Naplata iznosa na koji glasi menica vrši se putem eskonta i tada kažemo da indosator kupuje (**eskontuje**) menicu i za to plaća njenu **diskontovanu vrednost**. U toj transakciji, trasant je **diskontovao menicu**.

Eskont je razlika nominalne vrednosti menice i diskontovane vrednosti menice koje je **diskontovana** pre roka dospeća.

Eskont je razlika nominalne vrednosti menice i diskontovane vrednosti menice koje je **diskontovana** pre roka dospeća.

Visina eskonta se izračunava diskontnom kamatom, primenom prostog kamatnog računa ili konformnom metodom, od dana dospeća menice za naplatu. U ovom kursu koristićemo isključivo prost kamatni tačun za izračunavanje eskonta.

Računanja eskonta

U praksi se sreću dva načina računanja eskonta, koja ne daju istu diskontovanu vrednost menice, ali zato jako blisku.

- Komercijalna metoda
- Racionalna metoda

Računanja eskonta

U praksi se sreću dva načina računanja eskonta, koja ne daju istu diskontovanu vrednost menice, ali zato jako blisku.

- Komercijalna metoda
- Racionalna metoda

U obe metode će V označavati nominalnu vrednost menice, t vreme od indosiranja do datuma dospeća, p ugovorenu kamatnu stopu, E eskont, a $\tilde{V}$ diskontovanu vrednost menice.

Komercijalna metoda

Prvo računamo eskont, a nakon toga diskontovanu vrednost dobijamo oduzimanjem eskonta od nominalne vrednosti.

Komercijalna metoda

Prvo računamo eskont, a nakon toga diskontovanu vrednost dobijamo oduzimanjem eskonta od nominalne vrednosti.

Eskont se računa po formuli

$$E = V \cdot t \cdot p.$$

Komercijalna metoda

Prvo računamo eskont, a nakon toga diskontovanu vrednost dobijamo oduzimanjem eskonta od nominalne vrednosti.

Eskont se računa po formuli

$$E = V \cdot t \cdot p.$$

Tada je diskontovana vrednost menice

$$\tilde{V} = V - E.$$

Racionalna metoda

Prvo se računa diskontovana vrednost menice, pa onda eskont kao razlika nominalne i diskontovane vrednosti.

Racionalna metoda

Prvo se računa diskontovana vrednost menice, pa onda eskont kao razlika nominalne i diskontovane vrednosti.

Diskontovanu vrednost računamo po formuli

$$\tilde{V} = \frac{V}{1 + t \cdot p},$$

Racionalna metoda

Prvo se računa diskontovana vrednost menice, pa onda eskont kao razlika nominalne i diskontovane vrednosti.

Diskontovanu vrednost računamo po formuli

$$\tilde{V} = \frac{V}{1 + t \cdot p},$$

pa je tada eskont

$$E = V - \tilde{V}.$$

Racionalna metoda

Prvo se računa diskontovana vrednost menice, pa onda eskont kao razlika nominalne i diskontovane vrednosti.

Diskontovanu vrednost računamo po formuli

$$\tilde{V} = \frac{V}{1 + t \cdot p},$$

pa je tada eskont

$$E = V - \tilde{V}.$$

Tokom ovog kursa, ako drugačije nije naglašeno, koristiće se racionalna metoda.

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Između 8.3. i 25.11. ima ukupno

$$23 + 30 + 31 + 30 + 31 + 31 + 30 + 31 + 25 = 262 \text{ dana}$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Između 8.3. i 25.11. ima ukupno

$$23 + 30 + 31 + 30 + 31 + 31 + 30 + 31 + 25 = 262 \text{ dana}$$

Prvo ćemo uraditi komercijalnom metodom. Dakle

$$E_1 = V \cdot t \cdot p$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Između 8.3. i 25.11. ima ukupno

$$23 + 30 + 31 + 30 + 31 + 31 + 30 + 31 + 25 = 262 \text{ dana}$$

Prvo ćemo uraditi komercijalnom metodom. Dakle

$$E_1 = V \cdot t \cdot p = 300,000 \cdot \frac{262}{360} \cdot 0.1$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Između 8.3. i 25.11. ima ukupno

$$23 + 30 + 31 + 30 + 31 + 31 + 30 + 31 + 25 = 262 \text{ dana}$$

Prvo ćemo uraditi komercijalnom metodom. Dakle

$$E_1 = V \cdot t \cdot p = 300,000 \cdot \frac{262}{360} \cdot 0.1 = 21\,833.33,$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Između 8.3. i 25.11. ima ukupno

$$23 + 30 + 31 + 30 + 31 + 31 + 30 + 31 + 25 = 262 \text{ dana}$$

Prvo ćemo uraditi komercijalnom metodom. Dakle

$$E_1 = V \cdot t \cdot p = 300,000 \cdot \frac{262}{360} \cdot 0.1 = 21\,833.33,$$

pa je

$$\tilde{V}_1 = V - E_1$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Između 8.3. i 25.11. ima ukupno

$$23 + 30 + 31 + 30 + 31 + 31 + 30 + 31 + 25 = 262 \text{ dana}$$

Prvo ćemo uraditi komercijalnom metodom. Dakle

$$E_1 = V \cdot t \cdot p = 300,000 \cdot \frac{262}{360} \cdot 0.1 = 21\,833.33,$$

pa je

$$\tilde{V}_1 = V - E_1 = 300\,000 - 21\,833.33 = 278\,166.67.$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Racionalnom metodom prvo računamo diskontovanu vrednost, pa je

$$\tilde{V}_2 = \frac{V}{1 + t \cdot p}$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Racionalnom metodom prvo računamo diskontovanu vrednost, pa je

$$\tilde{V}_2 = \frac{V}{1 + t \cdot p} = \frac{300,000}{1 + \frac{262}{360} \cdot 0.1}$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Racionalnom metodom prvo računamo diskontovanu vrednost, pa je

$$\tilde{V}_2 = \frac{V}{1 + t \cdot p} = \frac{300,000}{1 + \frac{262}{360} \cdot 0.1} = 279\,647.85,$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Racionalnom metodom prvo računamo diskontovanu vrednost, pa je

$$\tilde{V}_2 = \frac{V}{1 + t \cdot p} = \frac{300,000}{1 + \frac{262}{360} \cdot 0.1} = 279\,647.85,$$

pa je eskont

$$E_2 = V - \tilde{V}_2$$

PRIMER

Menica nominalne vrednosti 300 000 dinara sa datumom dospeća 25.11.2012. eskontovana je 8.3.2012. Ako je kamatna stopa je 10% i koristi se bankarsko pravilo odrediti diskontovanu vrednost menice koristeći obe metode.

Racionalnom metodom prvo računamo diskontovanu vrednost, pa je

$$\tilde{V}_2 = \frac{V}{1 + t \cdot p} = \frac{300,000}{1 + \frac{262}{360} \cdot 0.1} = 279\,647.85,$$

pa je eskont

$$E_2 = V - \tilde{V}_2 = 300\,000 - 279\,647.85 = 20\,352.15.$$

Ako zamenjujemo jednu menicu za drugu koja ima kasniji datum dospeća, onda taj postupšak zovemo **prolongiranje menice**.

Ako zamenjujemo jednu menicu za drugu koja ima kasniji datum dospeća, onda taj postupšak zovemo **prolongiranje menice**.

Nominalna vrednost nove menice:

$$\tilde{V} = V \cdot (1 + t \cdot p),$$

gde t ovde označava vreme između datuma dospeća stare i nove menice.

Ako zamenjujemo jednu menicu za drugu koja ima kasniji datum dospeća, onda taj postupšak zovemo **prolongiranje menice**.

Nominalna vrednost nove menice:

$$\tilde{V} = V \cdot (1 + t \cdot p),$$

gde t ovde označava vreme između datuma dospeća stare i nove menice.

PRIMER

Poverilac i dužnik su se dogovorili da menicu nominalne vrednosti 125 000 dinara koja dospeva 9.4.2013. prolongiraju do 19.5.2013. Izračunati nominalnu vrednost nove menice po bankarskom pravilu ako je ugovorena kamatna stopa od 18% godišnje.

Ako zamenjujemo jednu menicu za drugu koja ima kasniji datum dospeća, onda taj postupšak zovemo **prolongiranje menice**.

Nominalna vrednost nove menice:

$$\tilde{V} = V \cdot (1 + t \cdot p),$$

gde t ovde označava vreme između datuma dospeća stare i nove menice.

PRIMER

Poverilac i dužnik su se dogovorili da menicu nominalne vrednosti 125 000 dinara koja dospeva 9.4.2013. prolongiraju do 19.5.2013.

Izračunati nominalnu vrednost nove menice po bankarskom pravilu ako je ugovorena kamatna stopa od 18% godišnje.

Između ova dva datuma ima $21 + 19 = 40$ dana.

Ako zamenjujemo jednu menicu za drugu koja ima kasniji datum dospeća, onda taj postupšak zovemo **prolongiranje menice**.

Nominalna vrednost nove menice:

$$\tilde{V} = V \cdot (1 + t \cdot p),$$

gde t ovde označava vreme između datuma dospeća stare i nove menice.

PRIMER

Poverilac i dužnik su se dogovorili da menicu nominalne vrednosti 125 000 dinara koja dospeva 9.4.2013. prolongiraju do 19.5.2013.

Izračunati nominalnu vrednost nove menice po bankarskom pravilu ako je ugovorena kamatna stopa od 18% godišnje.

Između ova dva datuma ima $21 + 19 = 40$ dana.

Stoga je nominalna vrednost nove menice

$$\tilde{V} = 125\,000 \left(1 + \frac{40}{360} \cdot 0.18\right) = 127\,500 \text{ dinara.}$$

Zamenjivanje više obaveza

Potrebno izvršiti izjednačavanje vrednosti.

Zamenjivanje više obaveza

Potrebno izvršiti izjednačavanje vrednosti.

Datum na koji se vrši izjednačavanje vrednosti - **datum izjednačavanja**.

Zamenjivanje više obaveza

Potrebno izvršiti izjednačavanje vrednosti.

Datum na koji se vrši izjednačavanje vrednosti - **datum izjednačavanja**.

Uvek ćemo koristiti racionalnom metodom, odnosno metodu prolongiranja menice.

Zamenjivanje više obaveza

Potrebno izvršiti izjednačavanje vrednosti.

Datum na koji se vrši izjednačavanje vrednosti - **datum izjednačavanja**.

Uvek ćemo koristiti racionalnom metodom, odnosno metodu prolongiranja menice.

PRIMER

Na današnji dan dužnik ima sledeće obaveze:

Zamenjivanje više obaveza

Potrebno izvršiti izjednačavanje vrednosti.

Datum na koji se vrši izjednačavanje vrednosti - **datum izjednačavanja**.

Uvek ćemo koristiti racionalnom metodom, odnosno metodu prolongiranja menice.

PRIMER

Na današnji dan dužnik ima sledeće obaveze:

A: Menicu nominalne vrednosti 8 500 dinara sa rokom dospeća 3,5 meseca.

Zamenjivanje više obaveza

Potrebno izvršiti izjednačavanje vrednosti.

Datum na koji se vrši izjednačavanje vrednosti - **datum izjednačavanja**.

Uvek ćemo koristiti racionalnom metodom, odnosno metodu prolongiranja menice.

PRIMER

Na današnji dan dužnik ima sledeće obaveze:

A: Menicu nominalne vrednosti 8 500 dinara sa rokom dospeća 3,5 meseca.

B: Pozajmljenih 7 250 dinara na 4 meseca sa rokom dospeća 2 meseca uz godišnju kamatnu stopu 5%.

Zamenjivanje više obaveza

Potrebno izvršiti izjednačavanje vrednosti.

Datum na koji se vrši izjednačavanje vrednosti - **datum izjednačavanja**.

Uvek ćemo koristiti racionalnom metodom, odnosno metodu prolongiranja menice.

PRIMER

Na današnji dan dužnik ima sledeće obaveze:

A: Menicu nominalne vrednosti 8 500 dinara sa rokom dospeća 3,5 meseca.

B: Pozajmljenih 7 250 dinara na 4 meseca sa rokom dospeća 2 meseca uz godišnju kamatnu stopu 5%.

C: 3 440 dinara pozajmljenih beskamratno sa rokom dospeća 3 meseca.

Zamenjivanje više obaveza

Potrebno izvršiti izjednačavanje vrednosti.

Datum na koji se vrši izjednačavanje vrednosti - **datum izjednačavanja**.

Uvek ćemo koristiti racionalnom metodom, odnosno metodu prolongiranja menice.

PRIMER

Na današnji dan dužnik ima sledeće obaveze:

A: Menicu nominalne vrednosti 8 500 dinara sa rokom dospeća 3,5 meseca.

B: Pozajmljenih 7 250 dinara na 4 meseca sa rokom dospeća 2 meseca uz godišnju kamatnu stopu 5%.

C: 3 440 dinara pozajmljenih beskamatno sa rokom dospeća 3 meseca. Poverilac i dužnik su se dogovorili da dužnik danas plati 3500 dinara, a ostatak obaveza isplati odjednom za 2.5 godine. Godišnja kamatna stopa je 4%. Na koliko treba da glasi nova menica?

Rešenje

Neka je X vrednost nove menice Vrednost duga B koji dospeva za dve godine je

$$V_B = 7\,250\left(1 + \frac{4}{12} \cdot 0,05\right) = 7\,370,83.$$

Rešenje

Neka je X vrednost nove menice Vrednost duga B koji dospeva za dve godine je

$$V_B = 7\,250\left(1 + \frac{4}{12} \cdot 0,05\right) = 7\,370,83.$$

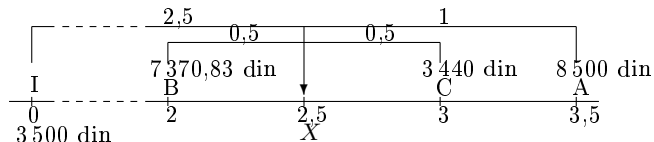
Sve vrednosti se izjednačavaju na datum dospeća nove menice.

Rešenje

Neka je X vrednost nove menice Vrednost duga B koji dospeva za dve godine je

$$V_B = 7\,250 \left(1 + \frac{4}{12} \cdot 0,05\right) = 7\,370,83.$$

Sve vrednosti se izjednačavaju na datum dospeća nove menice.

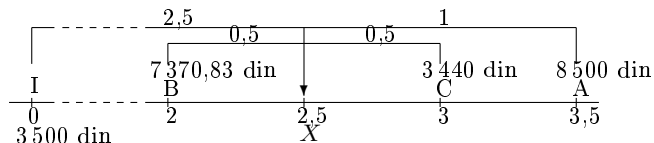

Rešenje

Neka je X vrednost nove menice Vrednost duga B koji dospeva za dve godine je

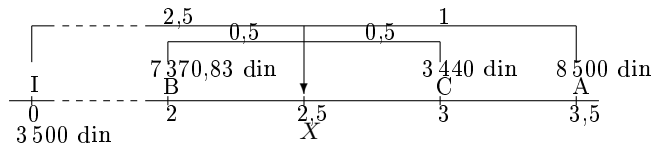
$$V_B = 7\,250\left(1 + \frac{4}{12} \cdot 0,05\right) = 7\,370,83.$$

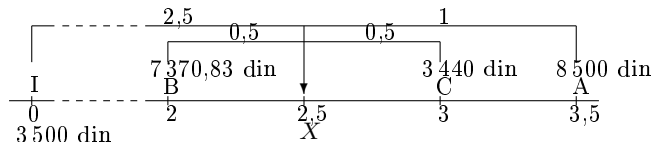
Sve vrednosti se izjednačavaju na datum dospeća nove menice.

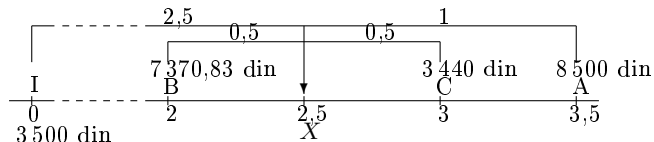
Novac koji dužnik plaća danas za dva i po meseca bi vredeo

$$V'_I = 3\,500\left(1 + \frac{2,5}{12} \cdot 0,04\right) = 3\,529,17,$$

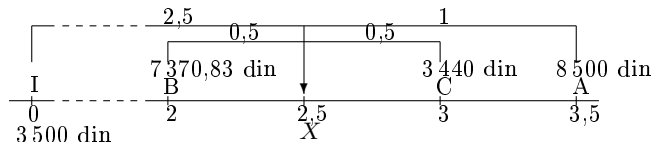
Dugovi A , B i C bi vredeli:

Dugovi A , B i C bi vredeli:

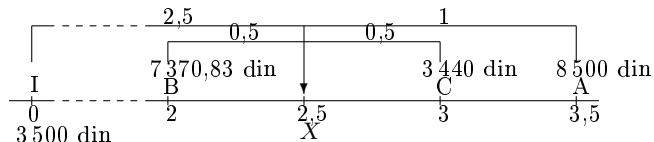
$$V'_A = \frac{8500}{1 + \frac{1}{12} \cdot 0,04} = 8471,76,$$

Dugovi A , B i C bi vredeli:

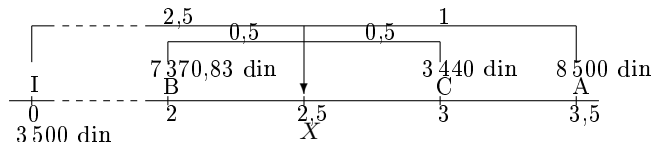
$$V'_A = \frac{8500}{1 + \frac{1}{12} \cdot 0,04} = 8471,76, \quad V'_B = 7370,83 \left(1 + \frac{0,5}{12} \cdot 0,04\right) = 7383,11,$$

Dugovi A , B i C bi vredeli:

$$V'_A = \frac{8500}{1 + \frac{1}{12} \cdot 0,04} = 8471,76, \quad V'_B = 7370,83 \left(1 + \frac{0,5}{12} \cdot 0,04\right) = 7383,11,$$

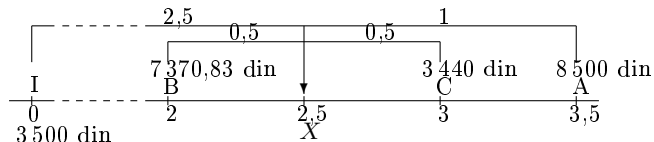
$$V'_C = \frac{3440}{1 + \frac{0,5}{12} \cdot 0,04} = 3434,28.$$

Dugovi A , B i C bi vredeli:

$$V'_A = \frac{8500}{1 + \frac{1}{12} \cdot 0,04} = 8471,76, \quad V'_B = 7370,83 \left(1 + \frac{0,5}{12} \cdot 0,04\right) = 7383,11,$$

$$V'_C = \frac{3440}{1 + \frac{0,5}{12} \cdot 0,04} = 3434,28.$$

Dugovi A , B i C bi vredeli:

$$V'_A = \frac{8500}{1 + \frac{1}{12} \cdot 0,04} = 8471,76, \quad V'_B = 7370,83 \left(1 + \frac{0,5}{12} \cdot 0,04\right) = 7383,11,$$

$$V'_C = \frac{3440}{1 + \frac{0,5}{12} \cdot 0,04} = 3434,28.$$

Nova menica treba da ima vrednost

$$X = V'_A + V'_B + V'_C - V'_I = 15759,98.$$